

ÜNİVERSİTE VE ARAŞTIRMA KÜTÜPHANECİLERİ DERNEĞİ

Kütüphane Verileri Çalışma Grubu

ÜNİVERSİTE İZLEME VE DEĞERLENDİRME GENEL RAPORU

Kütüphane Hizmetleri ve Erişilebilirlik:

Yeni Gösterge ve Soru Önerileri

2026

Yükseköğretim Kurulu'nun "2030'a Doğru Türk Yükseköğretiminin Yol Haritası"nda vurgulanan şeffaflık, hesap verebilirlik ve niteliksel gelişim hedefleri doğrultusunda hazırlanan 2025 Üniversite İzleme ve Değerlendirme Genel Raporu, üniversitelerimizin çok boyutlu performansını ölçmede kritik bir referans kaynağı olmuştur. Raporun kütüphane hizmetlerine yönelik A.9.5 (TÜDA Memnuniyet) ve E.3.2 (Engelli Dostu Kaynak Sayısı) gibi göstergeleri, kütüphanelerin akademik ekosistem içindeki yerini somutlaştırmıştır.

Yükseköğretim sistemimizin niceliksel büyümeden niteliksel ivmeye geçiş yaptığı bu dönemde, kütüphane performansının raporun genel felsefesi olan "nitelikli veri" ve "rasyo temelli analiz" yöntemleriyle derinleştirilmesinin, YÖK'ün stratejik hedeflerine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, 2026 yılı İzleme ve Değerlendirme süreçlerine dahil edilmek üzere hazırlanan soru önerilerimiz şu temel gerekçelere dayanmaktadır:

1. Erişilebilirlikte Niteliksel Derinlik: Önerilen "Engelli Dostu Kaynak" sınıflandırması, 21 Haziran 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan **"Web Siteleri ve Mobil Uygulamaların Erişilebilirliği"** genelgesiyle tam uyumludur. Bu öneri, mevcut E.3.2 göstergesini Braille, büyük puntolu kitap ve WCAG uyumlu dijital kaynaklar bazında detaylandırarak daha nitelikli bir veri seti sunmayı amaçlamaktadır.

2. Öğrenme Alanlarının Verimliliği: Raporun genelinde kullanılan "kişi başına düşen..." rasyo mantığına uygun olarak önerilen **"Kişi Başına Düşen Kitap Kullanım Sayısı"**, kütüphanelerin eğitim-öğretim süreçlerine sağladığı aktif katkıyı somut ve ölçülebilir bir çıktıya dönüştürmektedir.

3. Bilimsel Bilgiye Yatırım ve Sürdürülebilirlik: **"Kişi Başına Düşen Yayın Alım Harcaması"** göstergesi, üniversitelerin Ar-Ge ve yayın kapasitelerini desteklemek için ayırdıkları mali kaynağı, raporun finansal şeffaflık ilkeleriyle uyumlu şekilde izlenebilir kılacaktır.

4. Hizmet Kalitesinde Profesyonelleşme: Kütüphane memnuniyet oranlarının (A.9.5) sürdürülebilirliği, kütüphanelerde istihdam edilen **"Bilgi ve Belge Yönetimi (BBY)"** mezunu uzman personel kapasitesi ile doğrudan ilişkilidir. Önerilen **"BBY Personeli Başına Düşen Kullanıcı Sayısı"** rasyosu, YÖK'ün nitelikli insan kaynağı vizyonunu kütüphane yönetimi özelinde desteklemektedir.

Aşağıda detaylandırılan ve veri kaynakları YÖKSİS ve Harcama Yönetim Sistemi gibi resmi kanıtlara dayandırılan bu öneriler, üniversite kütüphanelerimizin 2030 Vizyonu'ndaki dijital ve kalite odaklı dönüşümünü ölçmek için gerekli verisel boşlukları doldurmayı amaçlamaktadır.

M. Fatih KUMSEL

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği

Yönetim Kurulu Başkanı

Kütüphane Verileri Çalışma Grubu

- Aslı Akgöl – Kütüphane Müdür Vekili – Alanya Üniversitesi
- Alper Menemenlioğlu – Elektronik Kaynaklar Uzmanı – Kadir Has Üniversitesi
- Gözde Öztürk – İdari Hizmetler ve Kurumsal İletişim Birimi Sorumlusu – Bilkent Üniversitesi
- Eyüp Ulugöl – Şube Müdür V. – Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
- Kazım Şentürk – Şube Müdür V. – Bursa Uludağ Üniversitesi
- Müslüm Yurtseven – Şube Müdür V. – İskenderun Teknik Üniversitesi

Adres:

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği (ÜNAK)

Fidanlık Mah., Marmara Sok. No:38/17, 06420 Yenışehir / Çankaya / Ankara

Tel: +90 (312) 430 03 61

E-posta: unak@unak.org.tr

Çalışma Grubu Web Sitesi Adresi: <https://veri.unak.org.tr/>

ÜNİVERSİTE İZLEME VE DEĞERLENDİRME GENEL RAPORU

Soru Önerileri

Öneri 1: Kütüphanedeki Engelli Dostu Kaynak Sayısı

Açıklama	Toplam
A.1. Braille (Kabartma) Kitap Sayısı	
A.2. Sesli Kitap (Fiziksel Ortamda Kayıtlı Ses Kaseti/CD/DVD/Kütüphanenin Kendi Ortamında Seseleştirdiği) Sayısı	
A.3. E-Sesli Kitap Sayısı	
A.4. Büyük Puntolu (Large Print) Kitap Sayısı	
A.5. E-Kitap Sayısı	
A.6. E-Dergi Sayısı	
*Toplam Engelli Dostu Kaynak Sayısı	
* Formül: A.1+A.2+A.3+A.4+A.5+A.6	

Veri

1. Kütüphane otomasyon sisteminde bibliyografik kaydı yapılmış Braille (kabartma) kitap sayısı **(A.1.)**
2. Kütüphane otomasyon sisteminde bibliyografik kaydı yapılmış sesli kitap sayısı **(A.2.)**
3. Kütüphanenin kendi bütçesi ile ödemesi gerçekleştirilen ve 21 Haziran 2025 tarihli, 32933 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Web Siteleri ve Mobil Uygulamaların Erişilebilirliği” konulu 2025/10 sayılı Genelge kapsamında; uygunluk değerlendirmesi yapılmış, VPAT raporu bulunan veya WCAG uyumlu web sitesi ya da mobil uygulamalar içerisinde yer alan e-sesli kitap sayısı **(A.3.)**
4. Kütüphane otomasyon sisteminde bibliyografik kaydı yapılmış büyük puntolu (large print) kitap sayısı **(A.4.)**
5. Kütüphanenin kendi bütçesi ile ödemesi gerçekleştirilen ve 21 Haziran 2025 tarihli, 32933 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Web Siteleri ve Mobil Uygulamaların Erişilebilirliği” konulu 2025/10 sayılı Genelge kapsamında; uygunluk değerlendirmesi yapılmış, VPAT raporu bulunan veya WCAG uyumlu web sitesi ya da mobil uygulamalar içerisinde yer alan e-kitap sayısı **(A.5.)**
6. Kütüphanenin kendi bütçesi ile ödemesi gerçekleştirilen ve 21 Haziran 2025 tarihli, 32933 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Web Siteleri ve Mobil Uygulamaların Erişilebilirliği” konulu 2025/10 sayılı Genelge kapsamında; uygunluk değerlendirmesi yapılmış, VPAT raporu bulunan veya WCAG uyumlu web sitesi ya da mobil uygulamalar içerisinde yer alan e-dergi sayısı **(A.6.)**

Öneri 2: Kişi Başına Düşen Kitap Kullanım Sayısı

Açıklama	Toplam
A.1. Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı	
A.2. Ödünç Verilen Kitap Sayısı	
A.3. Süre Uzatımı Yapılan Kitap Sayısı	
*Kişi Başına Düşen Kitap Kullanım Sayısı	
*Formül: (A.2. + A.3.) / A.1.	

Veri:

- Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı (**A.1.**)
 - Öğretim Elemanı Sayısı
 - Veri kaynağı: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
 - Veri türü: Üniversite Bazında Öğretim Elemanı Sayıları
 - Öğretim yılı: 2024-2025
 - Unvan: Profesör, Doçent, Doktor Öğretim Üyesi, Öğretim Görevlisi, Araştırma Görevlisi
 - Öğrenci Sayısı
 - Veri kaynağı: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
 - Veri türü: Üniversite Bazında Öğrenci Sayıları
 - Öğretim yılı: 2024-2025
 - Öğretim türü: Birinci ve ikinci öğretim
 - Unvan: Önlisans, Lisans, Yüksek lisans, Doktora
- Ödünç Verilen Kitap Sayısı (**A.2.**)
 - Veri kaynağı: Kütüphane otomasyon sistemi
 - Veri türü: Yıllık ödünç verilen kitap sayısı toplamı
 - Öğretim yılı: 2025
- Süre Uzatımı Yapılan Kitap Sayısı (**A.3.**)
 - Veri kaynağı: Kütüphane otomasyon sistemi
 - Veri türü: Yıllık süre uzatımı yapılan kitapların toplam sayısı
 - Öğretim yılı: 2025

Öneri 3: Kişi Başına Düşen Yayın Alım Harcaması

Açıklama	Toplam
A.1. Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı	
A.2. Kütüphane Yayın Alım Harcaması Toplamı	
*Kişi Başına Düşen Yayın Alım Harcaması	
*Formül: A.2. / A.1.	

Veri:

1. Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı (A.1.)

a. Öğretim Elemanı Sayısı

- Veri kaynağı: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Veri türü: Üniversite Bazında Öğretim Elemanı Sayıları
- Öğretim yılı: 2024-2025
- Unvan: Profesör, Doçent, Doktor Öğretim Üyesi, Öğretim Görevlisi, Araştırma Görevlisi

b. Öğrenci Sayısı

- Veri kaynağı: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Veri türü: Üniversite Bazında Öğrenci Sayıları
- Öğretim yılı: 2024-2025
- Öğretim türü: Birinci ve ikinci öğretim
- Unvan: Önlisans, Lisans, Yüksek lisans, Doktora

2. Kütüphane Yayın Alım Harcaması Toplamı (A.2.)

- Veri kaynağı: Devlet üniversiteleri için T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Harcama Yönetim Sistemi. Vakıf üniversiteleri için muhasebe programları
- Veri türü:
 - Basılı Yayın Alımları ve Yapımları
 - El Yazması Alımları ve Yapımları
 - Elektronik Ortamda Yayın Alımları ve Yapımları
 - Görüntülü Yayın Alımları ve Yapımları
 - Diğer Yayın Alımları ve Yapımları
- Öğretim yılı: 2025

Öneri 4: BBY Mezunu Personel Başına Düşen Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı

A.1. Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı	
A.2. BBY Mezunu Personel Sayısı	
*BBY Personeli Başına Düşen Kullanıcı Sayısı	
*Formül: A.1. / A.2.	

Veri:

1. Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı **(A.1.)**
 - a. Öğretim Elemanı Sayısı
 - i. Veri kaynağı: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
 - ii. Veri türü: Üniversite Bazında Öğretim Elemanı Sayıları
 - iii. Öğretim yılı: 2024-2025
 - iv. Unvan: Profesör, Doçent, Doktor Öğretim Üyesi, Öğretim Görevlisi, Araştırma Görevlisi
 - b. Öğrenci Sayısı
 - i. Veri kaynağı: <https://istatistik.yok.gov.tr/>
 - ii. Veri türü: Üniversite Bazında Öğrenci Sayıları
 - iii. Öğretim yılı: 2024-2025
 - iv. Öğretim türü: Birinci ve ikinci öğretim
 - v. Unvan: Önlisans, Lisans, Yüksek lisans, Doktora
2. BBY Mezunu Personel Sayısı **(A.2.)**
 - a. Veri kaynağı: Personel Daire Başkanlığı veya İnsan Kaynakları kayıtları
 - b. Öğretim yılı: 2024-2025
 - c. Unvan: Kütüphane biriminde fiilen görev yapan, üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi, Kütüphanecilik ve Arşivcilik Bölümleri mezunu personel sayısı